

Jødisk lobby?

Sin vane tro vil Hans Fredrik Dahl berike den offentlige debatten om nazismen ved å utviske skillene mellom historisk revisjon, moralsk relativisering og fascistisk apologi.

Ved sin speilvendte vurdering av to dårlige bøker om dette temaet, lar han leserne få inntrykk av at «jødiske lobbygrupper» og kommentatorer preget av «ideologi, av smalsporethet, etnosentrisme» trekker opp grensene for hva som er tillatt i henfor den internasjonale fagdebatten.

nazisme

Hans Fredrik Dahl lar leserne få inntrykk av at jødiske lobbygrupper setter grenser for den internasjonale historikerdebatten, skriver Rolf Hobson ved Institutt for forsvarsstudier.

I innlegg etter innlegg later Dahl som om han kjenner forskningen på dette feltet, og at nye bidrag av «faglig anerkjente utenlandske» historikere setter vesentlige trekk ved nazismens historie i et nytt lys. Angivelig finnes det imidlertid maktige interessegrupper – her og ute – som ikke vil la den naturlige revisjonen som historiefaget lever av, gå sin gang.

Virkeligheten er en helt annen. Enhver historiker med kjennskap til litteraturen, vet at Dahl konsekvent gir et forvrengt bilde av forskningen. Det er fascismens apologeter han trekker fram, og som han hevder driver den faglige revisjonen framover.

Den fremste blant disse (etter eget utsagn) fascistiske historikere er David Irving. Dahls påstand om at Irving er «den fremste kildekritiker innen nazismens historie idag» er sludder og vrøvl, og savner ethvert grunnlag. Irving er en engelsk historiker som i sin tid skrev noen halvgode bøker om Hitler og hans rike, men som har latt seg forlede av sin fascinasjon for nazismen til å bli dens fremste forsvarer. Det begynte med hans påstand om at Hitler ikke kjente til utryddelsen av jødene. Det har (foreløpig) endt med at han går god for dem som hevder at Auschwitz ikke var en dødsleir, og at Holocaust er et propagandapåfunn av de allierte.

Man kan spørre om det er klokt å forby slike påstander ved lov. Men det er ikke riktig, slik Dahl hevder, at Bernard Lewis er den første historiker som er blitt ilagt en bot (av en fransk domstol) for «uønskede utsagn» om folkemord. Også i Tyskland er det forbudt å benekte at Holocaust fant sted. I mai 1992 ble David Irving ilagt en bot på DM 10 000 av en domstol i München for å ha hevdet at ingen ble drept i Auschwitz. Så vidt meg bekjent, er han også erklært persona non grata i Forbundsrepublikken av samme grunn.

Dette er bakgrunnen for protestene mot Irvings siste bok. Dahl skriver at forlaget har gitt etter for jødisk press, uten å nevne de rent faglige betenkelighetene ved å utgi en slik forfatter. Verre blir det når Dahl kommer til Daniel J. Goldhagens bok om «Hitler's Willing Executioners». Dahl har rett i at bokens hovedtese – at en særlig virulent form for tysk antisemittisme måtte ende i Holocaust – er absurd.

Viktig for debatten er det imidlertid at faghistorikere, særlig i Tyskland, har valgt å ta en dårlig bok på alvor. De saklige innvendingene mot Goldhagen, bl.a. gjennom en lang rekke artikler i Die Zeit, er mange og tungtveiende. Følgelig kan ingen beskyldve tyske eller andre historikere for unnskyldighet hva angår dette temaet.

Dette nevner Dahl. Men hva i all verden mener han med «det nye lys Goldhagen plutselig har tent» hos «ideologen» (!) Elie Wiesel og historikeren Simon Schama? Har han ikke sett begeistrede anmeldelser av andre historikere? Hvorfor ikke nevne at Raoul Hilberg, som faktisk er en av de fremste Holocaust-historikere, har kritisert Goldhagen i sterke ordelag? Det ligger snublene nært i Dahls utvalg å finne opphavet til det «etniske hat», eller «den intellektuelle uforsonlighet av etnisk karakter, som preger Goldhagens argumentasjon like ned i hver detalj».

Hvilken etnisk gruppe kan Dahl ha i tankene, tro? Kan det finnes en sammenheng mellom de jødiske lobbygruppene som har protestert mot Irvings gode bok, og det etniske hatet, eller «etnosentrismen», som har inspirert Goldhagens dårlige bok? Finnes det kanskje en verdensomspennende makt som kan gjøre det ulovlig å komme med «uønskede utsagn om Hitlers jøde-utryddelse» i Frankrike, som kan kneble Irving i USA, og som har stor nok makt til å sikre Goldhagen bred internasjonal omtale? Dahl sier ikke dette. Han skriver bare om tre forskjellige i samme artikkel.

Rolf Hobson

GOEBBELS: Hvorfor tåler vi ikke at David Irwings Goebbels-biografi blir utgitt?

Arkivfoto: NTB

Sår som ikke gror

Den leger våre sår, heter det gjerne. Avstand og glemsel sprer, tror vi, et forsonende skjær over selv de bitreste forminner.

Men i alle fall på ett område ser dette ikke ut til å stemme. Når det gjelder annen verdenskrig og fortolkningen av den, er det mye som tyder på et tiltakende snarere enn et avdempet konfliktliv.

HANS FREDRIK DAHL

At flere land i det siste har foretatt endringer i sin straffelov for å ramme uønskede utsagn om Hitlers jødeutryddelse, er nok uttrykk for en skjerpert konflikt. Den anerkjente Midtøsten-eksperten Bernhard Lewis ble som den første internasjonalt kjente historiker straffedomt og ilagt flere tusen franc i bot i fjor for å ha ment noe om «folkemord» som man ikke skal ha lov til å si – i ytringsfrihetens hjemland Frankrike.

Denne våren har så to bøker sett dagens lys med anerkjennelse som tyder på en tiltakende forbitring av det internasjonale bokmiljøet når det gjelder nazismen og annen verdenskrig. Jeg tenker på David Irwings Goebbels-biografi, og Daniel J. Goldhagens sensasjonserklærte fremstilling nazistatens håndlangere, «Hitler's willing Executioners». Begge virvlet opp kontroverser som knapt ville vært tenkelige for ti-femten år siden.

Opprinnelig ville det amerikanske St. Martin's-forlaget gjerne utgi Irwings «Goebbels: Mastermind of the Third Reich», og forberedte en internasjonal reklamekampanje for boka. Doubleday, som fikk postordresalget, belagget seg på å bruke konsulentens karakteristikk «a

very strong work of history» i sin markedsføring.

Men alt dette ble trukket tilbake etter press fra jødiske lobbygrupper. Aksjonistene spredte den oppfatning at Irwings bok, som er en tvers gjennom faglig monografi underbygd av et enormt kilde- og notestoff, «i virkeligheten» gir en skjult apologi for Hitler, hvor underteksten legger skylden for jødeforfølgelsen på jødene selv. Denne fullstendig grunnløse påstand – jeg har lest biografien, og kan innestå for dens faglige kvalitet – tvang forleggerne til å trekke utgivelsen tilbake.

Påskuddet var at man hadde gjort «en feil» ved å tillate en så kontroversiell og politisk upiselig forfatter som Irving adgang til det gode selskap, altså et rent personargument som tidligere knapt ville blitt tillagt vekt dersom boka var god nok. Tenk på alle de politisk forskrudde historikere som gjennom tidene har skrevet fremragende bøker!

Men nå er altså stuerenhet opphøyd til kriterium i den toneangivende amerikanske offentlighet, også når det gjelder et vitenskapelig arbeid fra den fremste kildekritiker innen nazismens historie i dag. Det tyder ikke godt for fremtiden.

Jeg synes ærlig talt også at den hysteriske oppslutningen om Daniel Goldhagens bok gir noen av de samme perspektiver. «Hitler's willing Executioners» fremmer den absurde påstand at nasjonalismens forsøkte folkemord skyldtes tyskerne i egenskap av tyskere, i den forstand at tradisjonell tysk antisemittisme, i motsetning til den øv-

rige sentraleuropeiske, skal ha vært av et spesielt «utryddende» slag, noe som igjen skal forklare at tyske reservopolitikk, kzfangevoktere og andre ganske alminnelige håndlangere så villig tok del i utryddelsen.

Edruelige anmeldere, som den britiske eksperter Jeremy Noaks, har for lengst påvist det uholdbare i Goldhagens fremstilling, både faktisk og logisk. Elementære feil om europeisk historie, samt en bevisføring som hviler på misforståelser av Det tredje rikets jødepolitikk, er innvendinger som reises også av en lang rekke tyske historikere – og med rette, vil jeg si for min del.

Enhver leser kan dessuten selv konstatere at Goldhagen helt ser bort fra all den forskning som viser det voldelige potensial i nesten «alle» mennesker, gitt visse ekstreme betingelser – jfr. Nils Christies undersøkelse av norske kzfangevoktere, samt en lang, lang rekke andre enda mer sentrale undersøkelser etter 1945.

Nåvel, at en bok kan bli populær i internasjonal offentlighet på tross av fagfolks dom, er jo i og for seg ingen nyhet.

Det forstemmende er

snarere den tone boka anlegger – den uforsonlige, bedrevitende, arrogante, ja jeg vil si: autoritære tone som bærer dens argumentasjon. Ikke at en slik tekst skrives og utgis. Men at den blir folkelesning, bokklubbssuksess, book-of-the-month over hele verden, grundig omtalt av alle medier og gjenstand for utførlige parafraaser. Det tyder på et klima for denne type etniske hat, eller la oss si: for den intellektuelle uforsonlighet av etnisk karakter, som preger Goldhagens argumentasjon like ned i hver detalj.

Verden er moden for å skyldte på ett bestemt folk – og å dømme «tyskere» annerledes enn andre. Det smaker av ideologi, av smalsporethet, etnosentrisme – ting som ikke på meget lenge har preget den historiske debatt. Nå kommer de tilbake for fullt gjennom den type underlig nesegruse anmeldelser som alle fra ideologen Elie Wiesel til historikeren Simon Schama har avgitt i beundring for det nye lys Goldhagen plutselig har tent for dem. Plutselig!

Jo, verden søker etter nye orienteringspunkter. Men dessverre ikke under avstandens visdom.